Asiantuntijalausunto lakivaliokunnalle

Rikostarkastaja Sami Isoniemi, valtakunnallinen ihmiskaupparikostutkinta

1

Lähtökohtia ja tilannekuva

- Suomi on perinteisesti ollut tämän tyyppisten asioiden kohdemaa. Tilanne on muuttunut itärajan tilanteen myötä ja tämä on huomioitava lainsäädännössä, työkaluissa ja resursseissa.
- Laittoman maahantulon tutkinnan ja torjunnan tulee puuttua myös laittomaan maassa oleskeluun.
- Suomessa laittoman maahantulon järjestämisen ja sen yrityksen kasvava trendi on käyttää väärin laillisia maahantulokeinoja tai väärentää / esittää totuuden vastaisia oleskeluluvan tai viisumin myöntämiseen vaadittavia asiakirjoja.
- Laillisten maahantulokeinojen käyttöä ja asiakirjaväärennöksiä tapahtuu erityisesti työperäisessä maahanmuutossa.
- Kynnysrahojen tai muiden kohtuuttomien maksujen periminen, joka altistaa samalla lailla maahantuodun ihmisen uhriutumiseen kuin laiton ulkorajan ylitys ja ihmissalakuljetus.
- Tämän lisäksi kasvaneeseen koulutusvientiin liittyy kaikkia edellä mainittuja riskitekijöitä.

2

Esimerkkejä

- Sisäänheittoyritykset, jotka eivät työllistä luvan hakijaa
- Työsopimusten myyminen
- Kynnysrahan periminen eri muodoissa ja eri vaiheissa.
- Asiakirjaväärennökset, väärät hakemukset… Tekijänä voi olla hakija, yritys tai ulkopuolinen järjestelijä.
- Edellä mainittujen tekotapojen jalkautuminen koulutukseen.
- Ulkomaiset agentti- ja välittäjätoimistot.
- → Vasta tämän jälkeen (ja näiden maksujen jälkeen) ollaan Suomessa → Vaara riippuvaiselle asemalle ja hyväksikäytölle.
    - Kevytyrittäjyys, pimeä työ, urakoiden ketjuttaminen

3

Ratkaisuja

- Hallinnollinen puuttuminen ja sidosryhmien yhteistyö kansallisesti ja kansainvälisesti sekä riittävät työkalut ennalta ehkäistä väärinkäyttöjä.
- Kansainvälinen yhteistyö tutkinnassa ja ennaltaehkäisyssä: Lähtömaat, kohdemaat, Europol ja kolmannet maat.
    - Maksut peritty usein lähtömaissa, agenttimaksut maksettu lähtömaihin.
- Yritystoimintaan puuttuminen lähtömaissa ja kohdemaissa
    - Tahallisesti lainvastaisesti toimivan rekrytointiketjun kuuluminen järjestäytyneeseen rikollistyhmään?
- Laittoman maahantulon järjestämisen rangaistavaksi tekeminen myös muihin maihin (Suomesta käsin toimivaa järjestelijää ei rangaista).
- Aktiivinen ja automatisoitu jälkivalvonta (työlupa-, opiskeluasioissa teknisesti yksinkertaista)
- Rangaistusmaksimit, taloudelliset seuraamukset ja hallinnolliset maksut.
- Tiedottaminen

4